

L'Àliga

De tot el bestiar festiu, la figura de l'Àliga és l'element arquetípic de la significació més transcendental de la festa. En les simbologies dels bestiars medievals l'Àliga representa la justícia, la noblesa i el poder diví. En la cultura cristiana és la representació de la justícia celestial i s'assimila a Jesucrist; l'Àliga també és la representació iconogràfica de l'evangelista sant Joan.

Almenys des del segle XIV reconeixem l'Àliga com a figura altament simbòlica, o bé com a part de l'escenografia de diversos entremesos, com les de Barcelona el 1399, de Girona el 1513 o de Tarragona el 1531. Des de 1600, amb la transformació dels entremesos, tenim referència d'àligues representatives com ara les de Vilafranca el 1600, d'Olot, de Vic i de Mataró el 1601, o de la Bisbal d'Empordà el 1619.

Les àligues eren l'entremès més distingit. Només algunes viles, amb alguna mena de reconeixement, tenien el privilegi de posseir-ne. Aquest era el cas de Torroella de Montgrí, que, com a vila reial, el segle XVII tenia una figura tan simbòlica i representativa del poder municipal com l'àliga i la incloïa al seu seguici barroc.

Coneixem l'existència de l'Àliga de Torroella quan, en els comptes del clavari Antoni Molló del 1638, trobem un rebut de Montserrat Sagàs, fuster de la vila, que parla de la despesa de material per a restaurar i embellir una àliga per al dia de Corpus. El document dona a entendre que la figura ja existia de feia temps i que era habitual que participés a la processó de Corpus, perquè calia restaurar-la i guarnir-la per a aquesta festivitat.

La figura va desaparèixer a la fi del segle XVII, segurament per la Guerra dels Nou Anys. Durant aquest període bèl·lic, des de l'any 1688 fins al 1697, Torroella de Montgrí va patir els moviments de tropes, espanyoles i franceses, espolis de recursos per a abastir les hosts i allotjaments forçats d'oficials i soldadesca. El 27 de maig de 1694 Torroella de Montgrí va ser testimoni i víctima de la sagnant Batalla del Ter, també anomenada de Torroella. Després de la guerra, de l'Àliga, se'n perd totalment el rastre.

El 23 d'agost de 2017, amb la conferència «*L'Àliga de Torroella de Montgrí. Les àligues com a elements protocol·laris dels seguicis festius*», a càrrec de Xavier Cordoní, a l'Auditori del Museu de la Mediterrània, es va fer la presentació pública de la recuperada Àliga de Torroella. Nuxu Perpinyà, artista constructor de la nova figura, va explicar les característiques de la flamant bèstia; el seu posat tranquil i solemne, la mirada severa i amatent, les ales plegades i la corona baronial -com s'escau a la vila de Torroella. Per la seva part, David Mestre, compositor del *Ball de l'Àliga*, va interpretar la nova melodia amb un grup de ministrils constituïts per a l'ocasió. La coreografia del ball va ser creada per Albert Torrent.

El dia de Sant Genís d'aquell any, l'Àliga va fer la seva entrada solemne a l'església de Sant Genís i, després de l'ofici del patró de la vila, va ballar davant l'altar principal -com succeiria en els anys posteriors- commemorant, d'aquesta manera, un antic privilegi de les figures festives de la seva espècie. Torroella de Montgrí, vila reial, recuperava la figura simbòlica de la seva Àliga, que, en presentar-se a tot el poble, tornava a fer el seu ball a la plaça de la Vila.